

ДОДАТОК

Історична картографія

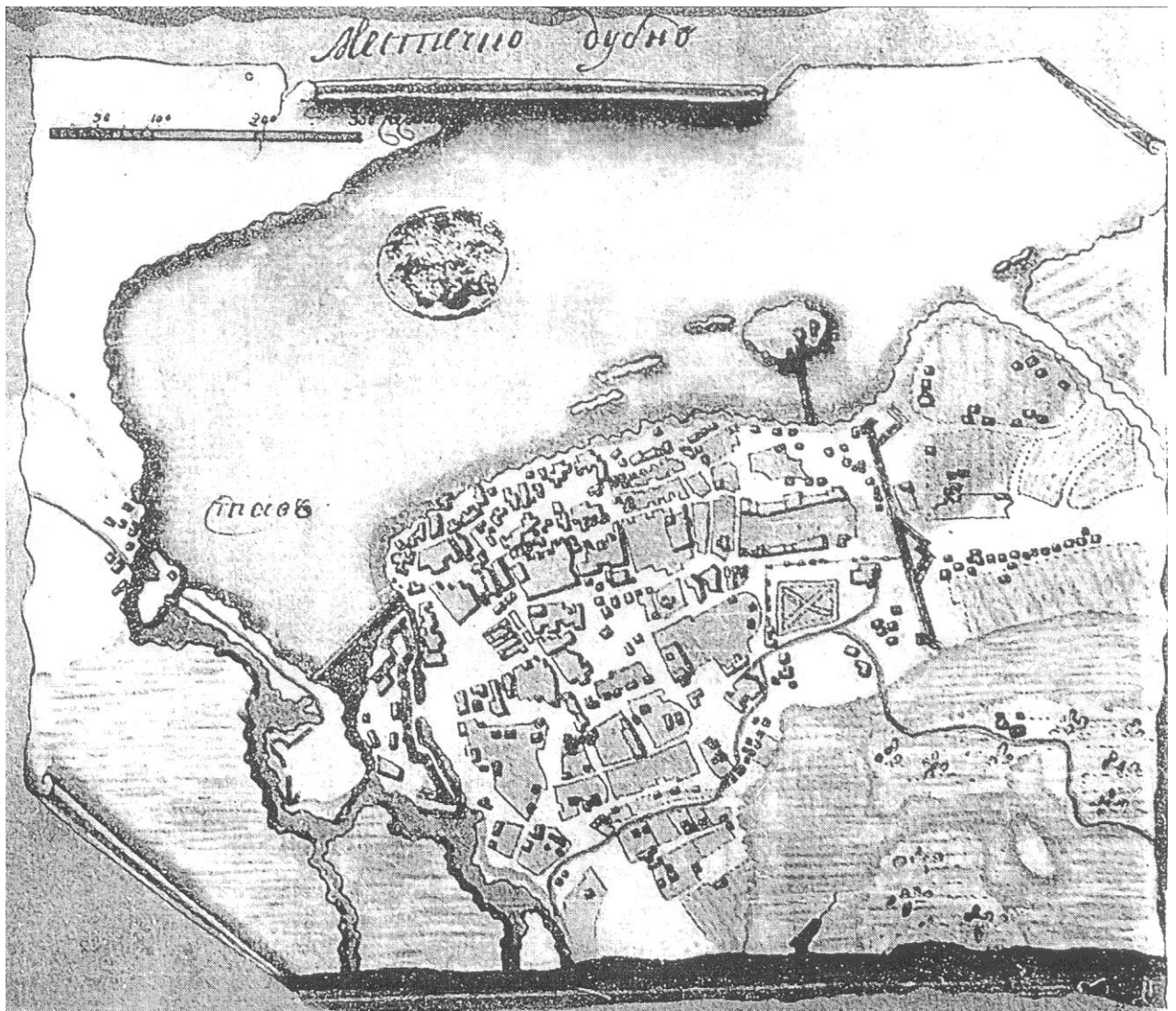
1690 р.

1. Карта 1690 р. з розташуванням міста Дубна (виділено збільшенням).

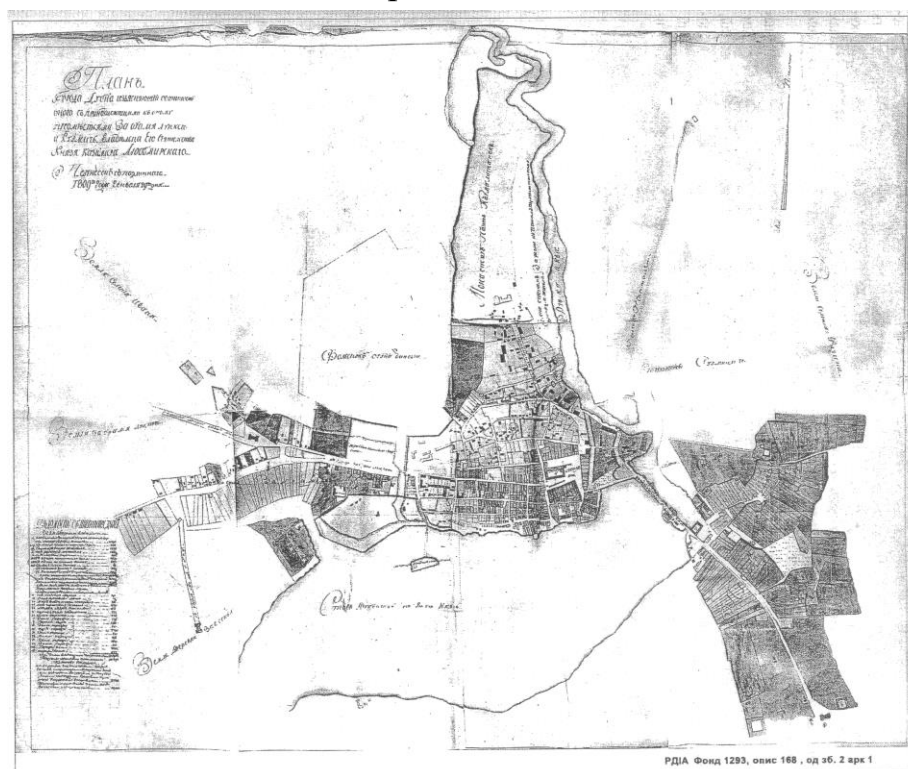
2. Карта Польщі та Литви 1793 р. Розташування Дубна виділено збільшенням.

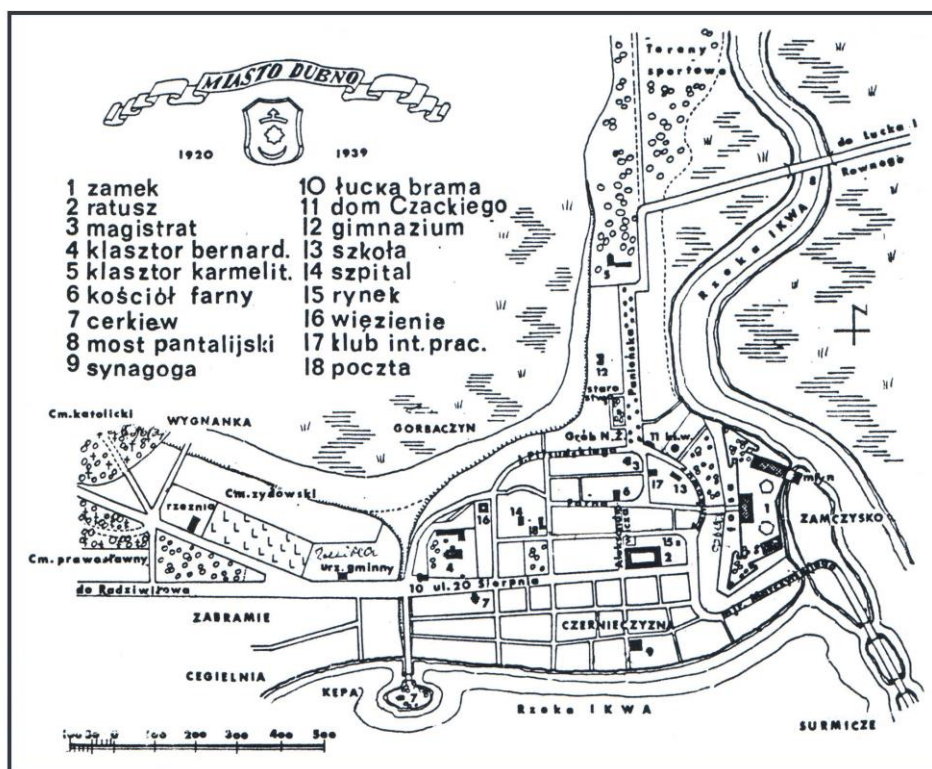
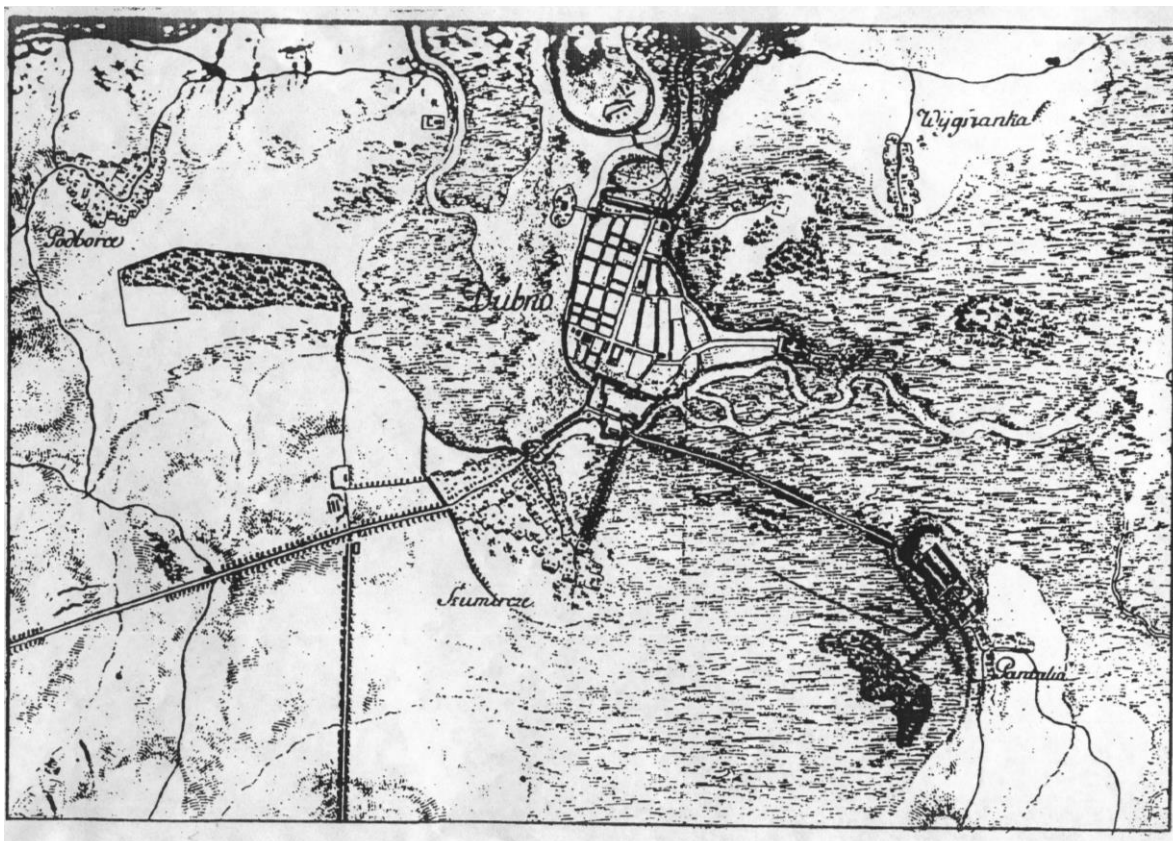
3. План "містечка Дубно" 1760 р. (датування за П.Ричковим).

5. "План города Дубна" першої пол. XIX ст., РДІА (за П.Ричковим). Місто з передмістями.

6. "План города Дубна ..." з детальною парцеляцією ділянок забудови. РДІА. Оpubлікований П.Ричковим.

Додаток
Архівні джерельні матеріали до історії міста

1. Королівський наказ митникові Михелю Єзофовичу безкоштовно пропускати підданих князя Костянтина Івановича Острозького з сіллю та іншими товарами в Острог і Дубно. - 1526 р., 7 січня, Петриків. (Русско-еврейский архів: Документы и материалы) для истории евреев в России / Собрал и зал С.А. Бершадский. – Том 1. (Документы и регистры до истории литовських евреев (1388-1550). – СПб., 1882. – С.139-141.).

2. Сигізмунд I змінює ярмаркові днів маєтках волинських панів та землевласників, тому що у ці дні відбуваються ярмарки в містах Острог, Дубно, Рівному, Дорогобужі та Сатисві, які належать Костянтину Острозькому. – 1527 р., 1 квітня, Краків. (Archiwum ksiązat Lubartowiczow Sanguszkow w Slawucie, - Tom. III. (1432-1534. – Lwow, 1890. – S.300-301.)

3. Лист писаря Костянтина Острозького з Дубна до Львівського братства з повідомлення князем листа від львівського єпископа Гедеона Балабана листа у справі перемир'я між ним і братством. – 1536 р., 24 вересня, Дубно. (Документи Львівського Ставропігійського братства: рукопис кінця XVI – середини XVII ст. – Львівський державний історичний архів. – Ф.129. – Оп.1. – 229, 1-1 зв.).

4. Борговий запис князя Константина Острозького королівському секретарю Янові Бельману на 5300 злотих – 1575 р., 7 березня, Дубно. – Підтвердження: 1575 р., 24 червня, Луцьк. (Архив Юго-Западной Росии, издаваемый Временной Комиссией для раз бора древних актов. – Ч.8. Т.6. – К., 1911. – С.411-414.

5. Лист князя Константина Острозького до Яна Ходкевича про пограбування печерського Сильвестра Мелетієм Богуримським. – 1575 р., 14 березня, Дубно. (Археографичесий сборник документов, относящихся к истории Северо-Западной Руси, издаваемый при управлении Вилинского ученого округа. – Т.VI. – Вильна, 1867. – С.15-16.).

6. Фундуш князя Костянтина Острозького на заснування під Дубном жіночого монастиря. – 1592 р., 8 квітня, Дубно. (Архив Юго-Западной Росии, издаваемый Временной Комиссией для раз бора древних актов. – Ч.1. Т.6. – К., 1883 – С.90.).

7. Лист князя Костянтина Острозького до Львівського Успенського братства з проханням оберегти сина Олександра, що перебуває в Ярославі під впливом єзуїтів – 1592 р., 1 грудня, Дубно (Документи Львівського Ставропігійського братства: рукопис кінця XVI – середини XVII ст. – Львівський державний історичний архів. – Ф.129. – Оп.1. – Арк. 229, 212.).

8. Фундуш князя Констянтина Острозького на переведення Дубенського монастиря в «общежительський». – 1592 р., 18 грудня, Дубно. (Архив Юго-Западной Росии, издаваемый Временной Комиссией для раз бора древних актов. – Ч.1. Т.6. – К., 1883 – С.93-95.).

9. Супровідний лист князя Констянтина Острозького священникові Михайлу та львівським братчикам на виїзд до Московського царства для збору пожертв на відбудову Успенської церкви та шпиталю - 1593 р., 9 липня, Дубно. (Документи Львівського Ставропігійського братства: рукопис кінця XVI – середини XVII ст. – Львівський державний історичний архів. – Ф.129. – Оп.1. – Арк.241.).

10. Повідомлення Львівському Успенському братству про те, що князь Констянтин Острозький одержав лист від львівського Єпископа Гедеона Балабана про примирення з братчиками – 1596., 24 вересня. Дубно. (Документи Львівського Ставропігійського братства: рукопис кінця XVI – середини XVII ст. – Львівський державний історичний архів. – Ф.129. – Оп.1. – Арк.299, 1-1 зв.).

11. Лист князя Констянтина Острозького до львівських міщан про те, що ним надіслані королеві листи в справі Успенського братства та з закликом жити у згоді. – 1599., 12 січня, Дубно. (Документи Львівського Ставропігійського братства: рукопис кінця XVI – середини XVII ст. – Львівський державний історичний архів. – Ф.129. – Оп.1. – Арк.327.).

12. Скарга міщанки з Дубно Уляни Станіславової Кравцевої на орендаря корчми у місті Володимирі на те, що той незаконно конфіскував у неї пиво, яке вона сюди привезла на продаж. – 1603 р., 4 грудня, Володимир. – Торгівля на Україні. – XIV – середина XVII століття: Волинь і Надніпрянщина. – К.,1990. – С.237-238.

13. Скарга до короля війта м.Дубно на те, що козаки розорили місто. – 1649 р., 28 квітня, м.Луцьк. (Архив Юго-Западной Росии, издаваемый Временной Комиссией для раз бора древних актов. – Ч.3. Т.4. – К., 1911. – С.150-151.).

14. Розпорядження графині Любомирської, в якому перераховуються повинності міщан Дубна. – 1669 р., 28 травня, м.Дубно (Архив Юго-Западной России издаваемый комиссией для разбора древних актов.Ч.5.-.Т.1. – Акты о городах. (1432-1798) – К., 1869. - С.177-180.).

15. Визначено кількість судових надходжень на користь членів магістрату та міста та існуючих порядків та звичаїв. -1713 р., 9 лютого, м.Дубно. (Архив Юго-Западной России издаваемый комиссией для разбора древних актов.Ч.5.-.Т.1. – Акты о городах. (1432-1798) – К., 1869.- С.255.)

16. Розподілення податків, які мають сплачувати міщани Дубна, які уклали комісари призначені власником міста князем Олександром-Домініком Любомирським. – 1713 р., 17 червня, м.Дубно. (Архив Юго-Западной России издаваемый комиссией для разбора древних актов.Ч.5.-.Т.1. – Акты о городах. (1432-1798) – К., 1869.- С.258-259).

17. Описание укрепленного замка в городе Дубна

В настоящее время, замок находится в восточном углу города; он окружен с северной, восточной и южной стороны водою и болотами р.Иквы, а с западной, отделяется от города сухим рвом, некогда также наводняющимися.

Замок этот, по своему начертанию, имеет фигуру горнверка; часть, обращенная к городу, состоит из бастионного фронта, коего сторона полигона простирается до 170 сажень, фассы бастиона – до 38 сажень, фланги до 8, а куртина до 80. На северной стороне, к реке, частями укрепления, закрывающие внутренность горнверка, есть: фассы фланги и поллукуртина в 40 сажень. На противоположной, южной, стороне также – фас фланг и другая полукрутина в 27 ½ сажень.

С горы замок обезпечен глубоким рвом, который наполняется текучей водою из реки Иква. Ров этот, расположенный дугою во внутр. Замкового горнверка, имеет ширины: в северный конец до 7, а южный до 11 саж. Длина его до 120, а глубина до 4 сажень. Восточнее этого рва находится остров, имеющий в окружности до 350 сажень.

По преданиям, первоначально замок находится на острове, а нынешний выстроен позже. Подтверждением этому служат остатки фундаментов на острове и военная архитектура теперешнего замка, не восходящая далее XVI века.

Ров перед бастионным фронтом, ныне сухой, лет 50 назад наполнялся текучей водой, до 2,1/2 аршина глубины, имея дно выложенное

камнями. Теперешняя его длина равна 195 саж., ширина перед воротами в куртине 11 сажень, перед бастионными уграми по капителям до 20 сажень.

Уступные фланги прикрыты каменными стенами.

Под флангом, обращенным к реке, с южной стороны находятся ворота, которые служили для коммуникации оборонявшихся укрепление с островом и передместьем, но по подыому, через ров моста, бывшему ближе к укреплению, чем нынешний мост. Остатки этого моста видны и теперь по сгнившим сваями каменным устоям у берегов.

Углы бастионов не более 60 градусов. На конечностях улов, не выходя однако из линии эскарпа, имеется по башне: каждая о трех бойницах.

Через ров, для сообщения с городом устроен ныне деревянный мост на сваях вместо первого подыомного.

Северная полукуртина защищалась каменным строением, длиною в 34 сажни, с толстыми в 2 аршина стенами, со внутренним рвом, в 1 сажень ширины и с казематами подземном этаже. Постройка эта, с наружной стороны возвышается над берегом реки Иквы, в три этажа, а с внутренней в два этажа; имея нижний (этаж), казематированный, в земле.

Подобная ей, находится и на противоположной южной стороне, примыкая концом ко рву. Это второе здание имеет не более 20 саж. длины и рас положено на горизонте внутренней поверхности замка, баз внутреннего рва.

В воротах, в куртине, находится третье каменное здание, имеющее по куртыне 25 саж., с помещением для жытия и складово сводчатыми подвалами. Кроме того, под обоями бастионами, устроены также подвалы со сводами.

Все эскарпы и контр-эскарпы имеют каменные одежды до кордона гранитные и из известняка, а выше кордона кирпичные.

На северной стороне, за водяным рвом, против описаного здания, находится каменна крупчатая мельница.

Все вообще замковые здания, отличаются прочностью постройки: несмотря на их древность, они и в настоящее время, мало повреждены от разрушительного действия воздуха и всех атмосферных перемен.

Строения эти не поддерживаются: часть подвалов, под. бастионами и в воротах занята складами, а под. строениями находятся конюшни.

Только стены, по своей прочности, остались неповрежденными, все же прочне деревянные части строения требуют значительных поправок и приходят в негодность.

Всех жилых комнат, в замке, можно считать до 60-ти, да столько же подвалов со сводами и коридоров.

Вал и ров, за Луцкими воротами, имеющий ныне не более 220 сажень длины, с каменным перед воротами мостом, некогда составляли первую линию обороны города. Ров был прежде водяной и соединял р.Икву с болотами, находящимся на север этого перешийка. Теперь этот ров засыпается от времени; глубины имеет не более 6 аршинов, и столько же ширины.

Значение г.Дубна в военном отношении проистекалось: 1) от положения его в пункт соединения дорог из Лемберга (тобто Львова – А.П.) и Варшавы; 2) от положения на главнейшей операционной линии, происходящей в этом крае, и наконец, 3) от топографических свойств и способов к обороне, обнаруживающихся из предыдущего от предыдущаго описания города и замка.

(Военно-статистическое обозрение Российской империи издаваемое по высочайшему повелению при 1-м отделении департаментагенерального штаба. – Том X. Часть 3. Волынская губения. – Спб., 1850 – С.140-142).

18. Архив ЮЗР. – Т2. – Ч.5. – Выпю1-2. – Переписи еврейского насеения в юго-западном крае в 1765-1791 гг. – Спб., 1890. (тут міститься маса інформації про статистику, господарство євреїв м.Дубно, аналізуються податки, господарство, заняття у розділах щодо Луцького повіту, є і ряд привілеїв. В електронному варіанті Архіву ЮЗР (пактично всі томи можна скачати на сайті history-fiction.ru, але вони у мене є скачані практично всі).

19. Дані про місце розташування метричних книг (дати народження шлюту смерті жителів Дубна), назви церков і костелів, конфесії у житомирському архіві можна почерпнути в каталозі – Державний архів Житомирської області. Каталог метричних книг:римо-католицизм, лютеранство, іудаїзм. – Т.1. – Житомир, 210. – 172 с. (у каталозі с.7-8, 66-67 – про храми Дубно).

Додаток Г
Хронологія видатних подій з історії м. Дубна

- 1100-ий рік, 30 серпня** - перша письмова згадка про Дубно в Іпатіївському літописі.
- 1100-ий рік** - в Іпатіївському літописі Дубно згадується у зв'язку з міжусобною війною за престол між київським князем Ізяславом Мстиславовичем і його дядьком Юрієм Володимировичем (Долгоруким).
- 1288 рік** - у заповіті князя Володимира читаємо: "І Мстислав (брат Володимира), перебувши декілька днів у Володимирі, поїхав у свої городи - в Луцьк і Дубен".
- 1322 рік** - у грамоті князя Любарта перераховуються подаровані луцькій церкві Іоанна Богослова маєтності, серед яких і ті, що "под Дубно на две мили и ку Дерманю", там же мовиться про "монастир Дубенський".
- 1337 рік** - князь Любарт Гедиминович утвердив за князем Данилом Дмитровичем Остріг з маєтками, що йому належали, до їх числа входило й Дубно.
- 1386 рік** - за дарчою грамотою польського короля Ягайла й Великого литовського князя Вітовта Дубно відходить князю Федору Даниловичу Острозькому.
- XIV століття** - за припущенням окремих дослідників, князем Федором Острозьким на місці давньоруського городища Дубен збудоване перше (дерев'яно-земляне) укріплення, тобто невеликий замок.
- 1450-ті роки** - дослідник М. Орлович вважав, що саме цього періоду замок у Дубні, в дерев'яному варіанті, спорудив Василь Федорович Острозький (Красний).
- XV століття** - князі Острозькі засновують у Дубні Спасо-Преображенський і Чеснохрестський монастирі.
- 1498 рік** - Костянтин Іванович Острозький добився для Дубна права називатися містом.
- 1498 рік** - князю К. І. Острозькому вручено гетьманську булаву Великого князівства Литовського.
- 1507 рік** - польський король Сигізмунд Перший своєю грамотою власникові міста К.І.Острозькому, у винагороди за його заслуги перед вітчизною і

для стимулу майбутніх заслуг, дозволив збудувати у Дубні замок для відбиття татар та інших поневолювачів, збирати з проїжджих купців мито; отже Дубно отримало Магдебурзьке право майже одночасно з Києвом і Житомиром, мало свою печатку, герб і прапор.

XVI століття - побудова в Дубні кам'яного варіанту замку й Луцької брами. Друга половина XVI століття - Дубно перейшло у спадок Василю-Костянтину Острозькому.

1577 рік - на Дубенський замок двічі нападали татари, але взяти штурмом його не змогли.

1571 рік - князь К. Острозький запросив ігуменом Чеснохрестського монастиря Іова Залізо з Угорницького монастиря в Галичині, який керував цією святою обителлю в Дубні більше 20 років, а потім був переведений у Почаївську Лавру, де став Іовом Почаївським.

1539-1568 роки - у Чеснохрестському монастирі ієромонахом Арсенієм створене Дубенське Четвероевангеліє, яке знаходиться нині у Рум'нцевських фондах Російської Державної бібліотеки в Москві.

XVI століття - князь К.Острозький засновує в Дубні православний храм Свято-Іллінський і дарує йому ікону Святого Іллі, яка зберігається у фондах Державного історико-культурного заповідника міста Дубна.

1592 рік - К.Острозький засновує на острові Дубовець Підборецький Вознесенський православний жіночий монастир.

1609 рік - князь Януш засновує Острозьку ординацію, столицею якої було Дубно; у Речі Посполитій було 5 таких ординацій, з яких Острозька - одна з найвідоміших.

10 березня 1616 року - складається інвентар Дубенського замку (список коштовностей, посуду, тканин, меблів, ікон, картин, книг, зброї), копія якого є у фондах Заповідника.

1617 рік - розпочато будівництво бернардинського костелу і кляштора.

Початок XVII століття - Януш Острозький перебудовує Дубенський замок за новоіталійською системою: споруджується цегляна частина замкових ескарпових стін, сторожові вежі на бастіонах, оборонний рів з заходу укріплюється стіною з білого каменю.

19 серпня 1620 року - помер Януш Острозький, і його володіння перейшли до князів Заславських.

1633 рік - повстання православних гайдуків Дубенського замкового гарнізону Чопека, Білця, Губки проти уніатського архімандрита К.Саковича.

1648 рік - напад на Дубно загону Боняка Шолудивого.

1648 рік - на чолі авангардного загону гетьмана Богдана Хмельницького на Дубно напали козацькі полки Максима Кривоноса, але замку взяти штурмом не змогли.

Початок 1660 року - битва під Дубном між російськими та польськими військами.

1660 рік - при князеві Заславському Анастасія Чернецька засновує в Дубні монастир кармеліток; за іншими даними, він був заснований 1702 року княгинею Теофілою-Людвикою Любомирською.

1665 рік - Ганна Пузина, дружина Крем'янецького підсудка Михайла Пузини, заснувала в передмісті Дубна, у Страклові, православний монастир.

1670 рік - за привілеєм польського короля Михайла, з князів Вишневецьких, у Дубні заведений чотирьохтижневий ярмарок.

1674 рік - помер останній з роду Заславських, князь Олександр, Дубно перейшло у власність князів Любомирських.

1676 рік - напад на Дубно татар і турків.

1703 рік - помер Йосип Любомирський, Дубном почали володіти князі Сангушки.

1705 рік - перебування в Дубні українського гетьмана Івана Мазепи.

1707 рік - в Дубні тимчасово зупиняється російський цар Петро I.

7 грудня 1753 року - князь Сангушко подарував (за іншими джерелами - програв у карти) Дубно Станіславу Любомирському.

1774 рік - в Дубно зі Львова переведені контрактів ярмарки.

13 вересня 1775 року - в Дубні помер Януш Сангушко, останній нащадок Острозької ординації.

1768 рік - під час Коліївщини повстанський рух, який охопив Київське, Брацлавське, частину Подільського й Волинського воєводства, перекинувся в район Дубна.

1781 рік - перебування в Дубні останнього польського короля (який ліквідував орден єзуїтів) Станіслава Августа Понятовського.

1792 рік - видатний Ірландський садовод Діонісій Міклер закладає прекрасний парк в урочищі "Палестина".

1795 рік - третій поділ Польщі, Дубно входить у склад Росії.

Із 1800 року - Дубно стає столицею одного з нащадків династії Бурбонів, скинутої з французького престолу, принца Конде.

30 серпня 1805 року - перше перебування Михайла Кутузова у Дубні.

1813 рік - у Дубні помирає польський просвітитель Тадеуш Чацький.

1844 рік - велика пожежа у Дубні.

1844 рік - Дубно відвідує письменник і вчений Микола Костомаров.

Осінь 1846 року - Тарас Шевченко у нашому місті під час археографічної мандрівки.

12 вересня 1847 року - перше перебування класика французької літератури Оноре де Бальзака в Дубні.

Березень 1867 року - композитор Микола Лисенко збирає в Дубні народні мелодії під час роботи над оперою " Тарас Бульба" за повістю М. Гоголя.

1870 рік - Дубно відвідує вчений, громадський діяч Михайло Драгоманов.

1871 рік - Йосип та Ядвіга Любомирські продають Дубно з аукціону княгині Барятинській.

1873 рік - відкриття в Дубні залізничної станції.

1875 рік - костел бернардинів пристосовують під православний собор.

1878 рік - Дубно відвідує російський вчений, засновник сучасного наукового ґрунтознавства В.В. Докучаєв.

1878 рік - у Дубні брав участь в параді на честь перемоги над турками організатор перших чеських легіонів у Росії, письменник, генерал Ярослав Червінка.

1885- 1890 роки - будівництво Тараканівського форту.

28 серпня 1890 року - в Дубні побував російський цар Олександр III.

1894 рік - як журналіст і письменник Дубно відвідує Олександр Купрін.

1907 року - відкривається міська гімназія.

1914 року - на військовій службі в Дубні перебуває видатний історичний і політичний діяч В'ячеслав Липинський.

1915 рік - перебування в Дубні класика чеської літератури Ярослава Гашека.

1923 рік - заснування польської гімназії ім. Конарського.

25 червня 1941 року - масовий розстріл енкаведистами українських патріотів у Дубенській в'язниці.

Літом 1941 р. був створений юденрат. Осінню-зимою 1941 р. більше тисячі євреїв було знищено. 4 квітня 1942 р. в Дубно створено гетто. 27 травня 1942 р. эйнзацгруппен «С» знищила на околиці міста близько 3800 євреїв Дубно. Літом 1942 р. в гетто Дубно була створена група опору. Літом 1942 р. в Дубно були здійснені ряд акцій по знищенню євреїв. 24 жовтня 1942 р. останні укладені гетто були знищені.

26-30 червня 1941 року - в районі Дубна відбулася одна з найбільших танкових битв Великої Вітчизняної війни.

Осінь 1941 року - перебування в Дубні Уласа Самчука.

14 червня 1993 року - прийняття постанови №444 Кабінету Міністрів України про створення Державного історико-культурного заповідника міста Дубна.

1995 рік - спорудження в Дубні, у мікрорайоні цукрозаводу, Свято-Покровського собору Української Православної Церкви Київського Патріархату.

24 червня 2000 року - урочисте святкування 900- річчя міста Дубна.

Джерело: <http://www.history.dubno.com.ua>

Додаток Д

Дубно – княже місто

У заснуванні міста Дубна, його становленні і подальшому розвитку як економічного політичного та культурного центру Волині основну роль відіграв славетний рід князів Острозьких.

Данило Острозький

(- 1376)

- захисник Волині від нападів польського короля Казимира. Брав участь у битвах з хрестоносцями. Він був першим представником роду, який отримав поселення Дубно.

Федір Данилович Острозький

(- бл. 1410)

- власник Володимира і Сіверська. Протистояв польському королю Владиславу Ягайлу на боці Литви, визволяючи волинські міста. У 1386 році отримав Дубно і зміцнив його дерев'яно-земляними укріпленнями.

Василь Федорович Острозький (Красний)

(- 1450)

- підтримував Великого литовського князя Казимира Ягайла і сприяв отриманню ним польського трону. Був присутнім на сеймах 1446 і 1448 років та на коронації Казимира в Кракові 1447 року. Захищав приєднані до Литви руські землі від татарів. Окремі письмові джерела стверджують причетність кн. Василя до побудови замку в Дубні 1450 року. Заснував Чеснохрестський монастир на острові поблизу Дубна.

Іван Васильович Острозький

(- 1466)

- засновник Спасо-Преображенського монастиря в Дубні.

Костянтин Іванович Острозький

(- 1530)

- волинський маршалок, староста луцький, брацлавський та вінницький, воєвода Троцький, гетьман Великого Князівства Литовського. Збудував у Дубні кам'яний замок, добився статусу міста у 1498 році та магдебурзького права – у 1507 році. Прославив рід Острозьких звитяжними перемогами над

татарами і Москвою. Після битви під Оршею з військом московського царя, привіз у Дубенський замок чималі трофеї, які склалися з коштовностей, зброї; захисного озброєння, побутових предметів. Укріпив місто з заходу Луцькою брамою.

Костянтин-Василь Острозький

(1526 - 1608)

- староста володимирський, воєвода волинський і київський. У 1540 році збудував двоповерховий бастион з вежею у північно-східній стороні від Луцької брами (не зберігся). Арсенал Дубенського замку поповнював за рахунок людвисарні, у якій відливалися гармати, ядра, кулі. Значно збагатив скарбницю колекційною зброєю, здобутою в битвах, подарованою іменитими родичами і друзями, закуплених в різних місцях постачальником Богданом Суслем. Забезпечував матеріальний і моральний ріст Спасо-Преображенського та Чеснохрестського монастирів. Заснував Спасівську та Іллінську церкви. Захищав Дубно від татарів.

Януш Острозький

(1554 – 1620)

- волинський воєвода, краківський каштелян, білоцерківський, черкаський і переяславський староста. Останній з великого роду князів Острозьких і перший, який зрадив віру батьків і перейшов до унії. У молодому віці очолював княже військо для захисту міста від татарів. На поч. XVII ст. укріпив Дубенський замок бастионами, глибоким ровом і підвісним мостом. У 1609 році для захисту кордонів держави і своїх володінь заснував Острозьку ординацію, столицею якої згодом стало Дубно. У Дубенському замку постійно тримав до 300 воїнів. Оберігав скарби дідів-прадідів, серед яких особливо дорожив золотою медаллю з зображенням свого батька, князя Костянтина, яку завжди, як оберіг, брав з собою в походи. Ця медаль нині знаходиться в Ермітажі. Заснував у Дубні костел бернардинів та костел Яна Непомука. Православ'ю у своїх володіннях не перешкоджував.

Владислав Домінік Заславський

(1518 – 1656)

- син київського воєводи Олександра Заславського і краківської каштелянки Єфросинії Острозької, коронний конюший, воєвода сандомирський, краківський, регіментарій, староста луцький, ординат острозький, перший

чоловік Катерини Собеської, сестри короля Яна III. Збільшив чисельність дубенського гарнізону, надав передмістю Сурмичі міське право і наказ про захисні споруди на цьому передмісті. Ординатське військо брало участь у війні проти козацько-селянської армії Богдана Хмельницького 1648-1654 років. Сприяв поширенню унії, яка увійшла в дубенські православні монастирі разом з архімандритом Касіаном Саковичем. Скарби князів Острозьких поповнив 200-ма картинами, привезеними з Нідерландів. Саме скарби стали приводом для нападу на Дубно козаків Максима Кривоноса у 1648 році. Неприступність замку перешкодила здійсненню їх планів.

Олександр Заславський

(1650 – 1673)

- син краківського воєводи Владислава Заславського-Острозького і краківської каштелянки Катерини Собеської, племінник короля Яна III, острозький ординат. За часів його князювання ще існував старий дерев'яний замок і житлова будівля на місці нинішнього палацу князів Любомирських. У місті заведено чотирьохтижневий ярмарок, який збирав купців з близьких і далеких країн, а також щотижневі торги. За торгівельною спеціалізацією Дубно виділялося як локальний центр торгівлі анісом серед волинських міст. Дубенські торговці, в свою чергу, відвідували понад 20 ярмарок інших міст.

Юзеф Кароль Любомирський

(- 1702)

- чоловік Теофілі Заславської-Острозької, Великий коронний маршалок, острозький ординат. Суворо контролював дії магістрату, обмежував і регулював приватне життя міщан, яких примушував заможувати вулиці, ремонтувати дороги, мости, укріплювати міські фортифікаційні споруди.

Олександр Любомирський

(- 1720)

- сandomирський староста, острозький ординат. На час його князювання припала Північна війна 1700-1721 років. У 1706 році шведи, через наближеність російських військ, швидко відступили з Дубна, а росіяни, згідно домовленості, міста не зруйнували, отримавши від Любомирських необхідну кількість фуражу для коней і харчів для солдатів. Проте О. Менишков вивіз до Києва значну кількість колекційних гармат, шабель, щитів, пістолетів, статуеток, булав з Оршанської битви. Переговори

власника міста з повноважним послом царя, кн. Долгоруким, про повернення скарбу, бажаних результатів не принесли.

Януш Сангушко

(-)

- син сестри Олександра Любомирського Юзефи Марії (1693 - 1729) і Павла Сангушка (1682 - 1750). Постійно жив у Дубні, тримав численний двір і вів широке життя, забавляючись музикою та чаркою. Ординатське військо тримав у бідності, виділяючи більше коштів на утримання драгунів.

Розпорошив спадкові скарби, міняючи коштовності на гроші і програючи їй у карти. Його сестра Марія старовинні коштовні прикраси переплавляла на сучасні і робила щедрі подарунки на світських прийомах. У 1753 році за Кольбушовською транзакцією, поділив Острозьку ординацію між родичами і друзями. За умовою розподілу в Дубенському замку залишилось постійно 270 піших і кінних воїнів.

Станіслав Любомирський

(1704 – 1793)

- київський воєвода. Після розподілу ординації отримав місто Дубно, містечко Птичу і 70 сіл Дубенського повіту. За його князювання Дубно стало одним з найбільших ремісничих центрів, де до провідних галузей належало металообробне, шевське і кравецьке ремесла. Тут було 10 кузень, 12 водяних млинів, 222 шевці і 2 чинбарі.

Михайло Любомирський

(1752 – 1823)

- генерал-майор коронних військ, засновник масонської ложі "Досконала таємниця" в м. Дубні. Його князювання збіглося з перенесенням зі Львова в Дубно в 1774 році знаменитих контрактів, які продовжувались до 1794 року і від яких значно зросли прибутки самого міста і його власника. Культурному піднесенню Дубна сприяли виступи римської опери, театральні вистави видатного драматурга Войцеха Богуславського, концерти кріпосного струнного оркестру та хорової капели і т.п.

У 80-х роках XVIII ст. кн. Михайло оточив Ринкову площу ратушею і двоповерховими будинками, побудував у замку новий палац, добудував другий поверх до будівлі XVII ст., перебудував в'їзну браму замку.

Юзеф Любомирський

(1785 – 1870)

- таємний радник двору, сенатор Російської імперії. Скупість і захоплення картами кн. Юзефа призвели до поступової руйнації замку і зменшення прибутків міської скарбниці. Намагався продати Дубно і замок російському уряду, щоб покрити власні картярські борги і борги свого сина Марцелія (1810 - 1866). Обоє залишили Дубно і виїхали до Західної Європи. Починаючи з 1852 року в замку вже ніхто не жив. Дружина кн. Марцелія, кн. Ядвіга з Яблоновських, завдяки теплим стосункам з царем Миколою I, позбулася боргів чоловіка і сина Юзефа (1839 – 1911) (420 000 рублів) і зберегла Дубно неподільним до 1869 року. У 1871 році, в результаті розгульного життя за кордоном, князь Любомирський продав за безцінь замок, місто і весь дубенський ключ княгині Єлизаветі Барятинській, яка в свою чергу продала замок державі, але вже за більшу суму. Згодом замок передали військовому відомству і перетворили на казарми.

Взято з сайту: <http://dubno-museum.do.am/publ/1-1-0-18>